

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG

Commission de l'Énergie, de
l'Environnement et du Climat

Commissie voor Energie, Leefmilieu en
Klimaat

Mardi

09-05-2023

Matin

Dinsdag

09-05-2023

Voormiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
Les Engagés	Les Engagés
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

INHOUD

- Question de Kurt Ravyts à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Certains aspects du 2e Sommet de la mer du Nord du 24 avril 2023 et la 'déclaration d'Ostende'" (55036350C)
Orateurs: **Kurt Ravyts, Vincent Van Quickenborne**, vice-premier ministre et ministre de la Justice et de la Mer du Nord 1
- Question de Kurt Ravyts à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "L'état d'avancement du cadre réglementaire international pour l'exploitation minière de fonds marins" (55036354C)
Orateurs: **Kurt Ravyts, Vincent Van Quickenborne**, vice-premier ministre et ministre de la Justice et de la Mer du Nord 4
- Question de Bert Wollants à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "L'azote en mer du Nord" (55036497C)
Orateurs: **Bert Wollants, Vincent Van Quickenborne**, vice-premier ministre et ministre de la Justice et de la Mer du Nord 5
- Question de Kurt Ravyts à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Le processus d'élaboration du nouveau PAEM 2026-2034 et la navigation de plaisance" (55036500C)
Orateurs: **Kurt Ravyts, Vincent Van Quickenborne**, vice-premier ministre et ministre de la Justice et de la Mer du Nord 7
- Question de Bert Wollants à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Le projet de panneaux solaires flottants" (55036501C)
Orateurs: **Bert Wollants, Vincent Van Quickenborne**, vice-premier ministre et ministre de la Justice et de la Mer du Nord 8

- Vraag van Kurt Ravyts aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Een aantal aspecten van de North Sea Summit II van 24 april 2023 en de 'Ostend Declaration'" (55036350C)
Sprekers: **Kurt Ravyts, Vincent Van Quickenborne**, vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee 1
- Vraag van Kurt Ravyts aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De stand van zaken m.b.t. het internationale regelgevingskader voor diepzeemijnbouw" (55036354C)
Sprekers: **Kurt Ravyts, Vincent Van Quickenborne**, vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee 4
- Vraag van Bert Wollants aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Stikstof in de Noordzee" (55036497C)
Sprekers: **Bert Wollants, Vincent Van Quickenborne**, vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee 5
- Vraag van Kurt Ravyts aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Het totstandkomingsproces rond het nieuwe MRP 2026-2034 en de pleziervaart" (55036500C)
Sprekers: **Kurt Ravyts, Vincent Van Quickenborne**, vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee 7
- Vraag van Bert Wollants aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Het project van drijvende zonnepanelen" (55036501C)
Sprekers: **Bert Wollants, Vincent Van Quickenborne**, vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee 8

Commission de l'Énergie, de
l'Environnement et du ClimatCommissie voor Energie, Leefmilieu
en Klimaat

du

van

MARDI 9 MAI 2023

DINSDAG 9 MEI 2023

Matin

Voormiddag

De openbare commissievergadering wordt geopend om 10.03 uur en voorgezeten door de heer Christian Leysen.

La réunion publique de commission est ouverte à 10 h 03 et présidée par M. Christian Leysen.

01 Vraag van Kurt Ravyts aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Een aantal aspecten van de North Sea Summit II van 24 april 2023 en de 'Ostend Declaration'" (55036350C)

01 Question de Kurt Ravyts à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Certains aspects du 2e Sommet de la mer du Nord du 24 avril 2023 et la 'déclaration d'Ostende'" (55036350C)

01.01 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de minister, op 24 april vond de North Sea Summit II plaats. U hebt daar een rol gespeeld, want ook de veiligheid van de energie- en andere infrastructuur op zee stond op de agenda. Dat is een belangrijk thema, want er wordt veel bericht over potentiële dreigingen en spionage door Rusland.

01.01 Kurt Ravyts (VB): Lors du deuxième sommet de la mer du Nord, qui s'est tenu le 24 avril dernier, un débat a notamment été consacré à la sécurisation des infrastructures critiques en mer, à la suite des opérations d'espionnage potentiellement menées par la Russie. À cet égard, le ministre a plaidé pour un renforcement de la coopération dans le cadre de l'inspection des câbles et du partage d'images de caméras. Selon lui, il conviendrait également de mettre en place une plateforme sur laquelle les incidents pourraient être signalés. Le ministre peut-il nous en dire davantage sur ces discussions?

Het doel is meer samenwerking tussen de Noordzeelanden rond regels voor bijvoorbeeld het inspecteren van kabels en het delen van camerabeelden. U hebt de noodzaak aan samenwerking beklemtoond en u was ook pleitbezorger van een platform waarop incidenten kunnen worden gedeeld.

Een ander aspect is de noodzaak aan standaardisatie in het gehele Europese offshoregebied, waardoor het plaatsen van turbines efficiënter zou kunnen verlopen en de kostprijs zou kunnen worden gedrukt. Ook het uniformiseren van het ondersteuningssysteem stond op de agenda. Elk land heeft nu immers zijn eigen regels om investeerders aan te trekken.

De industriële poot van de offshoresector heeft echter laten weten dat er de komende jaren knelpunten dreigen te ontstaan in de toelevering. De Europese windindustrie is momenteel niet groot genoeg om tegemoet te komen aan de politieke engagementen om de totale capaciteit van de offshore op te voeren. De lonen, het transport en de cruciale grondstoffen worden duurder, wat zorgt voor kosteninflatie en maakt dat de vijf grootste Europese windturbinefabrikanten zelfs verlies maken. Dat is zorgwekkend.

Kunt u wat meer toelichting geven bij de besprekingen op deze tweede Noordzeetop? Ik vermoed dat het vooral ging over de beveiliging van energie- en andere infrastructuur op zee. Wat is uw visie op het aspect standaardisatie en uniformisering van het ondersteuningssysteem? Hoe beoordeelt u, in het licht van de Belgische offshorecontext, de Europese voorstellen rond de *Net Zero Industry Act*, waarbij de EU-regels voor openbare aanbesteding zouden moeten worden vereenvoudigd om de bouw van infrastructuur te kunnen versnellen? Hoe staat u tegenover beleidsmaatregelen om de financiële

Par ailleurs, une concertation axée sur la nécessité de standardiser un plus grand nombre d'aspects dans le secteur offshore a été menée. Cette standardisation permettrait d'installer des éoliennes plus efficacement et à moindre coût. L'uniformisation du système de soutien figurait également à l'ordre du jour. Comment le ministre évalue-t-il ces projets?

Entre-temps, l'industrie éolienne européenne avertit qu'elle n'est pas suffisamment grande pour répondre à la demande croissante de capacité offshore dans les

haalbaarheid van de offshore-industrie te garanderen in het licht van de geschetste toenemende problemen?

années à venir. En raison de l'inflation générale des coûts, les cinq plus grands fabricants européens d'éoliennes enregistrent même des pertes à l'heure actuelle. Comment le ministre évalue-t-il les propositions européennes visant à élaborer un règlement pour une industrie "zéro net", avec des règles simplifiées pour les marchés publics afin d'accélérer la construction d'infrastructures? Quelles sont les mesures politiques envisageables afin de garantir la viabilité financière de l'industrie offshore?

01.02 Minister **Vincent Van Quickenborne**: Mijnheer Ravyts, u weet dat op 1 januari van dit jaar de nieuwe wet betreffende de maritieme beveiliging in werking is getreden. De wet bevat bepalingen om de beveiliging van alle infrastructuur in en op de Noordzee te versterken. Het gaat om datacommunicatie- en elektriciteitskabels, windmolenparken, het stopcontact op zee, de gaspijpleidingen en de interconnector.

01.02 **Vincent Van Quickenborne**, ministre: La loi relative à la sûreté maritime, qui est entrée en vigueur le 1er janvier, contient des dispositions visant à renforcer les infrastructures en mer du Nord. Étant donné qu'une grande partie de ces infrastructures, telles que les conduites de gaz et les câbles électriques, ne s'arrête pas à nos frontières terrestres, il est important que d'autres pays prennent des mesures de sécurité similaires. À cette fin, les pays participant au sommet de la mer du Nord ont conclu un protocole d'accord portant sur des mesures préventives et normalisées, ainsi que sur le partage d'informations et la mobilisation des moyens en cas d'incident. L'OTAN sera également impliquée dans ce processus. Notre pays a déjà dégagé un million d'euros pour l'échange d'informations entre les pays par le biais d'une plateforme sécurisée.

Veel van deze infrastructuur stopt echter niet aan onze landsgrenzen, maar verbindt ons met andere landen. Het is dan ook belangrijk dat een zelfde niveau van beveiliging en gelijke beveiligingsmaatregelen worden vastgelegd voor de hele infrastructuur, over de landsgrenzen heen. Aangezien een goede beveiliging al start bij de ontwikkeling en de bouw van de infrastructuur op zee, was de Noordzeetop de ideale gelegenheid om hierover in gesprek te gaan met de deelnemende landen en om afspraken te maken over de beveiliging van de bestaande en de toekomstige infrastructuur in de Noordzee.

We zullen alvast het initiatief nemen om een *memorandum of understanding* (MOU) tussen de Noordzeelanden te sluiten, dat niet alleen inzet op preventieve en gestandaardiseerde maatregelen, maar ook afspraken zal bevatten over het uitwisselen van informatie en het inzetten van middelen wanneer er zich incidenten voordoen. Bij dit laatste zal de NAVO nauw betrokken worden. Ons land heeft alvast 1 miljoen euro uitgetrokken om dit MOU te ondersteunen en de informatie-uitwisseling tussen de landen via een beveiligd platform te laten verlopen.

Pour réaliser les grandes ambitions européennes, nous voulons effectivement standardiser davantage la construction des parcs éoliens. À cette fin, les pays de la mer du Nord doivent parvenir à des accords mutuels sur le type d'éoliennes qu'ils souhaitent construire, sur la capacité et sur la planification des installations, afin de fluidifier l'ensemble du processus de construction. De cette manière, les investissements dans la recherche et le développement pourront devenir rentables.

Ik kom dan bij uw tweede vraag. Naast het inzetten op standaarden voor beveiliging, werd op de Noordzeetop ook gepleit voor meer standaardisering bij de bouw van windmolenparken. Dit is uiteraard een goed initiatief. De Europese ambities liggen hoog. Ontwikkelaars worden steeds uitgedaagd om in te zetten op grotere windmolens met hogere capaciteit, waarvoor steeds grotere schepen nodig zijn om ze te installeren. Investeren in onderzoek en ontwikkeling krijgt op die manier de kans om rendabel te worden. Willen we tijdig onze ambities realiseren, dan zal het nodig zijn om tussen de Noordzeelanden afspraken te maken omtrent het type windmolen dat moet worden geïnstalleerd, de capaciteit en de planning van de installatie, om zo het hele bouwproces onderling af te stemmen en vlot te laten verlopen.

Dan is er de uniformisering van het ondersteuningssysteem. U weet dat Europa pleit voor een *two-sided contract for difference* als een

lidstaat overweegt om steun te geven. Elke lidstaat moet voor zichzelf beslissen hoe en onder welke voorwaarden een tender voor offshore-energie in de markt wordt gezet. U weet dat we daarover met de federale regering recent een beslissing hebben genomen.

Ik kom dan bij uw laatste vraag, eigenlijk uw enige vraag die in deze commissie thuishoort. De twee andere vragen waren eerder voor de commissie voor Mobiliteit. We zijn echter inschikkelijk, zoals altijd. Mijn diensten onderzoeken momenteel de recente Europese voorstellen, die interessant zijn, maar voor ons wel moeten voldoen aan een aantal voorwaarden. Zo is het inzake milieuaspecten belangrijk dat de milieunormen die in het internationale en/of Europese recht zijn vastgelegd, behouden blijven. Biodiversiteit en klimaatgerelateerde of andere essentiële maatregelen mogen niet elkaars tegenpool zijn. Er moet naar een win-winsituatie worden gestreefd, zonder de biodiversiteitsnormen te verlagen. Instrumenten als ruimtelijke ordening of flankerende maatregelen kunnen in dat geval nuttig zijn. Het Belgische deel van de Noordzee is hiervoor alvast vaak een pionier geweest.

De vermindering van de administratieve lasten en de stroomlijning van de procedures is een goede zaak, maar de procedures moeten wel werkbaar blijven en geschikt voor hun doel. Om dat te garanderen, zal ik alvast overleg plegen met mijn diensten die bevoegd zijn voor het afleveren van vergunningen op zee.

Voorts verwelkom ik uiteraard elk beleidsinitiatief dat de verbetering van de financiële haalbaarheid van projecten rond offshore windmolenparken tot doel heeft. Het is echter ook belangrijk om op te merken dat de sector van de windenergie ondertussen een volwassen industrie is geworden die een snelle groei kende, wat gepaard ging met dalende kosten. De voorbije jaren zag de sector echter ook de prijzen van grondstoffen, zoals koper en staal, in stijgende lijn gaan en konden de kosten van onderzoek rond het ontwikkelen van steeds grotere windmolens niet worden verzilverd. Dat neemt niet weg dat de offshore-industrie nog steeds een aantrekkelijke investering is, wat wordt ondersteund door de grote interesse in de tender voor de Prinses Elisabethzone. Voorts valt ook te verwachten dat de kosten opnieuw zullen dalen, niet alleen door de economische omstandigheden, maar ook omdat bedrijven blijven investeren in nieuwe technologieën, bijvoorbeeld de drijvende zonnepanelen, waarover ik later in de vergadering nog een vraag zal beantwoorden.

Als wij nu met de Noordzeelanden werk maken van standaardisering en effectieve planning, dan zal dat de bedrijven de nodige financiële ademruimte geven om hun activiteiten verder te ontplooien. Dat zal nodig zijn willen wij de Europese ambities inzake hernieuwbare energie waarmaken.

En ce qui concerne le système de soutien, l'Europe préconise l'utilisation de *two-sided contracts for difference*. Toutefois, chaque État membre décide lui-même comment et dans quelles conditions un appel d'offres pour l'énergie offshore est mis sur le marché. Le gouvernement fédéral a pris récemment une décision à ce sujet.

Les propositions de l'Europe en matière de simplification des règles d'adjudication sont intéressantes, mais les normes environnementales européennes et/ou internationales doivent être respectées.

Nous devons arriver à une situation où tout le monde sera gagnant sans abaisser les normes en matière de biodiversité. Des mesures d'accompagnement peuvent être utiles à cet égard. Il est judicieux de rationaliser les procédures, mais celles-ci doivent être réalistes et adaptées à leur objectif. Pour ce faire, je vais me concerter avec les services compétents en matière de délivrance des permis en mer.

Je suis favorable à toute initiative susceptible d'accroître la viabilité financière des parcs éoliens en mer. Le secteur est arrivé à maturité et connaît une croissance rapide ainsi que des coûts en baisse. Ces dernières années, les prix des matières premières ont en effet augmenté et les coûts de développement d'éoliennes de plus en plus grandes n'ont pas non plus pu être rentabilisés. L'engouement pour l'appel d'offres relatif à la zone Princesse Elisabeth montre cependant que les investissements dans le secteur offshore gardent leur attrait. Dans le même temps, une diminution des coûts est prévisible, non seulement en raison des circonstances économiques, mais également de par les investissements réalisés dans les nouvelles technologies. Sur le plan financier, la collaboration prévue entre les pays riverains de la mer

du Nord en matière de standardisation et de planification constituera également une bouffée d'oxygène pour les entreprises.

01.03 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de minister, het is juist dat mijn eerste twee vragen eerder in de commissie voor Mobiliteit thuishoren, maar ik bepaal niet zelf aan welke commissie mijn vraag wordt toegewezen.

01.03 Kurt Ravyts (VB): Reste à voir si la réalité financière et économique du terrain permettra la concrétisation des engagements politiques.

Ik ben het ermee eens dat meer uniformisering en standaardisering misschien soelaas kunnen bieden voor de bezorgdheden van de offshore-industrie. Wij zullen moeten afwachten wat er de volgende jaren gebeurt. Aan de ene kant zijn er immers de politieke realiteit en engagementen en aan de andere kant is er de financieel-economische realiteit op het terrein. Wij volgen de zaak alvast verder op.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 Vraag van Kurt Ravyts aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "De stand van zaken m.b.t. het internationale regelgevingskader voor diepzeemijnbouw" (55036354C)

02 Question de Kurt Ravyts à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "L'état d'avancement du cadre réglementaire international pour l'exploitation minière de fonds marins" (55036354C)

02.01 Kurt Ravyts (VB): De jongste tijd komen er ietwat merkwaardige zaken in onze commissie aan de orde, wat uw kabinet wel gevolgd zal hebben: er circuleren allerlei voorstellen van resoluties die eigenlijk niet nodig zijn, want de federale regering heeft al een standpunt ingenomen, waar de oppositie overigens mee akkoord gaat. Ik zal dat standpunt niet herhalen.

02.01 Kurt Ravyts (VB): Sur la base d'une étude scientifique, l'on élabore un cadre réglementaire pour l'exploitation minière des fonds marins.

Mij interesseert nu vooral wat er de volgende weken te gebeuren staat na de bijeenkomst van de Raad van maart 2023, zeker in het licht van de afloop van de termijn van twee jaar. U hebt in uw visie op de voorstellen van resolutie wel aangestipt dat het wetenschappelijke onderzoek de goedkeuring van een robuust regelgevend kader niet in de weg mag staan. Het regelgevend kader moet er trouwens komen voordat voldoende wetenschappelijke kennis voorhanden is op grond waarvan kan worden beslist om diepzeemijnbouw al dan niet toe te laten. Dat regelgevend kader zal de context creëren om de wetenschappelijke kennis te verzamelen om een verantwoorde beslissing te kunnen nemen. Het ene veronderstelt dus het andere. Daar ga ik volledig mee akkoord.

Quel est l'état d'avancement des négociations sur le Code minier au sein de l'Autorité internationale des fonds marins (AIFM)? Le scénario hypothétique fait-il déjà l'objet d'une certaine clarté juridique? Quel est l'état d'avancement des modifications à apporter au cadre législatif belge et à la loi-cadre sur l'exploitation des fonds marins?

Wat is nu de stand van zaken in de onderhandelingen in de ISA over de Mining Code, gelet op het feit dat op 9 juli de termijn van twee jaar afloopt? Is er al juridische duidelijkheid over het what-ifs scenario? Er waren namelijk wel wat bezorgdheden daarover.

Hoever staat het met de aanpassingen aan het Belgische wetgevend kader? Ik heb het over een kaderwet rond diepzeemijnbouw? Die kwestie is daar niet volledig aan gelinkt, maar er is wel nood aan.

02.02 Minister Vincent Van Quickenborne: De enige juridische duidelijkheid die we momenteel hebben, is dat de Mining Code op 9 juli 2023 niet klaar zal zijn. De onduidelijkheid over wat daarna moet gebeuren, het zogenaamde what-ifs scenario, werd helaas niet volledig gewerkt tijdens de Raadzitting in maart 2023.

02.02 Vincent Van Quickenborne, ministre: Le code minier ne sera pas prêt d'ici le 9 juillet 2023 et, malheureusement, le scénario "what if" n'a pas non plus été

De Raad heeft mede onder impuls van ons land wel stappen vooruitgezet. Zo werd een tijdslijn aangenomen om de juridische twistpunten aan te pakken en weg te werken tegen de volgende Raadzitting in juli van dit jaar.

Voorts heeft België, als cofacilitator van het intersessioneel webinar over het what-ifscenario, samen met Singapore een *briefing paper* voorgesteld, dat nu de basis voor elke verdere discussie vormt. De tekst werd goed onthaald, zodat ook beslist werd om de intersessionele dialoog voort te zetten.

Belangrijk is dat de preambule van de Raadbeslissing ditmaal duidelijk vermeldt dat er geen commerciële exploitatie in het gebied mag worden uitgevoerd, zolang er geen wetgevend kader is. Ik citeer: "*Considering that the commercial exploitation of mineral resources in the area should not be carried out in absence of such RRP's.*" RRP's zijn "*rules, regulations and procedures*".

Dat neemt uiteraard niet weg dat ons nog lange en moeilijke gesprekken te wachten staan. De juridische twistpunten wegwerken is niet evident, aangezien een aantal landen daarbij vaak aarzelen. Ik verwijs naar een land als Noorwegen. Noorwegen gaat *full force* voor diepzeemijnbouw, ondanks het toch wel Scandinavische imago van dat land. Daarnaast gaat het ook om landen als Argentinië, Zuid-Korea, Mexico en in mindere mate China.

De teksten van de nationale kaderwet worden door de regering besproken. Het gaat goed vooruit. Het overleg verloopt constructief. Ik verwacht de tekst in de komende weken aan de ministerraad te kunnen voorleggen.

02.03 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de minister, ik veronderstel dat wij het dan in de commissie mogen verwachten in de loop van de komende maanden, in elk geval zeker nog dit kalenderjaar.

Het is juist dat Noorwegen daar voluit voor gaat. Dat berichtte de pers trouwens al enkele maanden geleden, zelfs voor de bijeenkomst van de ISA-Raad.

Ik dank u voor de extra informatie over de internationale evoluties. Er is toch wel een stap vooruitgezet om commerciële diepzeemijnbouw te voorkomen tot de goedkeuring van een Mining Code, wat dus niet zal gebeuren tegen 9 juli, maar dat is een andere zaak.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Vraag van Bert Wollants aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Stikstof in de Noordzee" (55036497C)

03 Question de Bert Wollants à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "L'azote en mer du Nord" (55036497C)

03.01 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in antwoord op een schriftelijke vraag hebt u aangegeven dat

développé entièrement lors de la réunion de mars 2023.

Sous l'impulsion de notre pays, des avancées ont toutefois été enregistrées. Un calendrier a été fixé pour les points juridiques litigieux à régler d'ici la réunion du conseil de juillet 2023. Conjointement avec Singapour, notre pays a présenté une note d'information dans le cadre du scénario "what if". Ce document constituera désormais la base de toute discussion ultérieure. Le dialogue intersessionnel se poursuit. Cette fois, le préambule de la décision du conseil indique clairement que l'exploitation commerciale n'est pas autorisée tant qu'il n'existe pas de cadre législatif.

Il y aura encore des discussions difficiles. La Norvège mise pleinement sur l'exploitation minière des fonds marins, tout comme l'Argentine, la Corée du Sud, le Mexique et, dans une moindre mesure, la Chine.

Les concertations concernant la loi-cadre nationale progressent bien. Dans les prochaines semaines, je serai en mesure de présenter le texte au Conseil des ministres.

02.03 Kurt Ravyts (VB): Le fait que l'exploitation minière de fonds marins à des fins commerciales ne sera pas autorisée jusqu'à l'adoption du Code minier constitue en tout cas un progrès.

03.01 Bert Wollants (N-VA): Les valeurs d'azote dans la partie de la

de stikstofwaarden in de Noordzee, meer bepaald in het deel het dichtst bij de kust, nog ruime tijd te hoog zullen blijven. Ook al werden die normen enkele jaren geleden wat versoepeld, het blijkt dat we ook die aangepaste normen niet zullen halen. Ik besef natuurlijk dat de instrumenten die u hebt om daar iets aan te doen, relatief beperkt zijn, ten eerste omdat de bevoegdheid voor een stuk bij de gewesten zit, ten tweede omdat onze kustwateren ook onder invloed staan van stikstofnutriënten aangevoerd vanuit Frankrijk, Nederland en Duitsland, die in ons deel van de Noordzee ook een effect hebben.

In wetenschappelijke literatuur wordt ook een link gelegd tussen de hogere waarden van stikstof en fosfaat, al is het fosfaatgehalte de jongste jaren wat gedaald, en de mate waarin algenbloei en gevaarlijke algenbloei zich voordoen. De algenbloei wordt door de stijgende watertemperatuur bovendien versterkt. In het verleden zijn schattingen gemaakt van het effect van algenbloei op enkele economische sectoren. Voor Europa kwam dat neer op een bedrag van 860 miljoen euro per jaar. Nederland heeft ooit een inschatting gemaakt enkel voor de schuimalg, waarvan de impact op de recreatiesector werd geschat op een verlies van 9 miljoen euro per jaar.

Mijnheer de minister, welke bevoegdheden hebt u om initiatieven te nemen, zodat de normen behaald kunnen worden? Met andere woorden, wat kunt u doen?

Welke gevolgen hebben de hogere stikstofwaarden op economische en andere parameters in de Noordzee? Welke adaptatiemaatregelen zijn volgens u mogelijk om die sectoren beter te beschermen?

03.02 Minister **Vincent Van Quickenborne**: Daar de Belgische kust onderhevig is aan invloeden, zoals die van de Schelde, de Rijn, de Maas, de Seine en de Somme, zet de federale overheid in op nationale en internationale samenwerking. Zo wordt er binnen de Internationale Scheldec commissie voortdurend gewerkt aan een betere afstemming om de waterkwaliteit in het Scheldebekken, waartoe ook de Belgische kustwateren behoren, te verbeteren.

Een van de maatregelen die wij vanuit de federale overheid actief willen ondersteunen, is de bescherming en het herstel van slik- en schorvegetaties, daar deze een buffer kunnen vormen tegen de verstoring van de nutriëntenbalans. In het Belgische maatregelenprogramma voor de kaderrichtlijn mariene strategie en binnen de stroomgebiedsplannen is daarom het herstel van estuariene getijdennatuur als maatregel opgenomen.

Daarnaast ziet de federale overheid erop toe dat de activiteiten in het Belgische deel van de Noordzee niet bijdragen tot de eutrofiëring. Daarom wordt bijvoorbeeld aan alle aquacultuurprojecten de voorwaarde opgelegd dat zij zorgen voor een vermindering van het eutrofiëeringsniveau.

Mijn diensten hebben geen expliciete kennis van de gevolgen van de hogere stikstofwaarden op economische parameters. De eutrofiëring verstoort echter wel de voedselketen door overmatige groei van de bruine slijmalg. Dat ziet men bijvoorbeeld door het schuim op het strand in het late voorjaar. De slijmalg, *Phaeocystis*, verstoort zowel het zogenaamde pelagische voedselweb, in open water, als het bentische voedselweb, dat men terugvindt op de bodem. De verstoring van het bentische voedselweb is echter tijdelijk, doordat overmatige aanrijking van organisch materiaal afsterft en bezinkt.

mer du Nord la plus proche de la côte resteront trop élevées pendant un certain temps, même si ces valeurs ont été assouplies il y a quelques années.

Quelles compétences la ministre possède-t-elle pour prendre des initiatives en la matière? Quelles sont les conséquences des valeurs d'azote plus élevées sur les paramètres, notamment économiques, de la mer du Nord? Quelles sont les possibilités d'adaptation pour mieux protéger ces secteurs?

03.02 **Vincent Van Quickenborne**, ministre: La Commission internationale de l'Escaut œuvre constamment à une meilleure harmonisation afin d'améliorer la qualité de l'eau du bassin de l'Escaut, dont les eaux côtières belges font également partie.

L'État fédéral entend soutenir activement la protection et la restauration des vasières et des marais salants. C'est pourquoi la restauration de la nature estuarienne figure parmi les mesures. L'État fédéral veille également à ce que les activités menées dans la partie belge de la mer du Nord ne contribuent pas à l'eutrophisation.

Mes services n'ont pas de connaissance explicite des conséquences des valeurs plus élevées d'azote sur des paramètres économiques, mais l'eutrophisation perturbe la chaîne alimentaire en raison de la prolifération de l'algue brune. L'algue perturbe le réseau trophique tant pélagique que benthique. La perturbation du réseau trophique benthique est

Kortom, het is bovenal belangrijk dat wij een goede milieutoestand in onze Noordzee nastreven, en dit om negatieve effecten te minimaliseren of zelfs volledig te vermijden. Willen wij een impact op de economische ontwikkeling van kust- en zeegebonden sectoren vermijden, dan moeten wij vooral inzetten op het realiseren van een goede milieutoestand en een gezond marien milieu.

toutefois temporaire, du fait du déperissement et de la décantation de l'enrichissement excessif en matériel organique.

03.03 Bert Wollants (N-VA): We hebben nog een lange weg te gaan. U hebt immers zelf aangegeven dat het, op basis van de gegevens waarover we nu beschikken, nog 12 tot 15 jaar zou kunnen duren voor de goede toestand wordt bereikt.

Uiteraard heeft het voorkomen van dat schuim op de Noordzee wel een impact. De Nederlanders hebben dat heel snel ontdekt. Er zijn zelfs een aantal dodelijke ongevallen gebeurd in het verleden en dat moeten we toch zeker vermijden.

We moeten dus de nodige stappen zetten om dat te verhelpen en ik heb de indruk dat u daaraan werkt.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

04 Vraag van Kurt Ravyts aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Het totstandkomingsproces rond het nieuwe MRP 2026-2034 en de pleziervaart" (55036500C)

04 Question de Kurt Ravyts à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Le processus d'élaboration du nouveau PAEM 2026-2034 et la navigation de plaisance" (55036500C)

04.01 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de minister, enkele weken geleden werd door de dienst Marien Milieu van de FOD Volksgezondheid het officiële startschot gegeven voor de opmaak van een nieuw marien ruimtelijk plan (MRP) voor de Belgische Noordzee voor de periode 2026-2034. Dat is dus een achtjarige cyclus, op basis van de nieuwe wet ter bescherming van het marien milieu. Dat plan moet alle activiteiten op zee in kaart brengen om hun ruimtelijke impact met elkaar en met de natuur te verzoenen.

04.01 Kurt Ravyts (VB): Un nouveau plan d'aménagement des espaces marins (PAEM) sera élaboré pour la mer du Nord pour la période 2026-2034 et ce sur la base de la nouvelle loi sur la protection de l'environnement marin. Ce plan devra inventorier toutes les activités qui se déroulent en mer afin de concilier l'incidence spatiale qu'elles ont les unes sur les autres et sur la nature. Les eaux territoriales belges seront de plus en plus encombrées en raison de l'impact majeur du nouveau parc éolien offshore dans la zone princesse Elisabeth. Certains secteurs restent inquiets, tels que la navigation de plaisance et les fermes mytilicoles. La navigation de plaisance s'inquiète surtout des possibilités de navigation une fois que les parcs éoliens offshore auront été réalisés au large de notre côte ouest.

Het wordt echter druk in de Belgische territoriale wateren. Er wordt immers een zeer grote impact verwacht van het nieuwe offshore windpark in de Prinses Elisabethzone. Bepaalde sectoren blijven bezorgd, zoals de pleziervaart. Ik denk in dat verband bijvoorbeeld aan Nieuwpoort, dat bijzonder grote ontwikkelingen heeft op het vlak van de pleziervaart. Dat is eigenlijk een Vlaamse bevoegdheid, maar het is wel de realiteit. Er was eveneens commotie over de mosselboerderij, maar men is ook bevreesd over de vaarmogelijkheden wanneer de offshore windparken voor onze westkust zullen worden gerealiseerd.

Deze regering heeft al wat tegemoetkomingen gedaan aan deze sector, zoals de digitalisering van de stuurbrevetten. Er blijft echter enige bezorgdheid. Het voorbije weekend heeft men nog een sensibiliserende actie gevoerd.

Wat is uw reactie op de bezorgdheid van de sector? Hoe ziet u de realisatie van wat u meervoudig ruimtegebruik noemt in het totstandkomingsproces van het nieuwe MRP? Zal er voldoende inspraak zijn? Waarom is er zo'n grote bezorgdheid? Is er wel in voldoende inspraakmogelijkheid voorzien? Er is immers een zeker wantrouwen.

Comment le ministre réagit-il à ces préoccupations? Comment conçoit-il l'utilisation multiple de l'espace dans le nouveau PAEM? Y aura-t-il suffisamment de

possibilités de se faire entendre?

04.02 Minister **Vincent Van Quickenborne**: Mijnheer Ravyts, de bezorgdheid van de pleziervaartsector is me goed bekend. Ondertussen hebben we samen al verschillende mooie projecten verwezenlijkt, zoals de hervorming van de pleziervaartwetgeving, de digitalisering van de brevetten en recent de opstart van de Maand van de Pleziervaart voor het tweede jaar op rij.

De oproep om in voldoende ruimte te voorzien in het volgende marien ruimtelijk plan is me natuurlijk bekend. Ik was in Oostende bij de start van de publieksconsultatie. We hebben hen zelfs een plaats gegeven in het panel rond de mariene ruimtelijke planning op zee. We hebben hen ook gehoord in het kader van het onderzoek naar een derde energiezone op zee. We zullen daarnaast ook de vertegenwoordigers van Sport Vlaanderen uitnodigen voor de vergaderingen van de raadgevende commissie die over het huidige en het toekomstige MRP adviezen kan geven.

Wat de ligging van de zeeboerderij betreft, weet u waarschijnlijk dat we al geruime tijd gesprekken voeren met de private partner om na te gaan of we de zeeboerderij wat kunnen opschuiven. Dat zijn geen eenvoudige gesprekken, maar we streven ernaar een vergelijk te vinden dat alle partijen voldoende juridische en economische zekerheid biedt.

In een volgend MRP zullen we inderdaad bekijken hoe we meervoudig ruimtegebruik als norm kunnen inschrijven veeleer dan exclusieve gebruiksrechten toe te kennen voor bepaalde zones. Een eerste stap werd reeds gezet door aquacultuur en passieve visserij mogelijk te maken in de Prinses Elisabethzone zonder dat hiervoor de goedkeuring moet worden gevraagd aan de concessiehouder. In het nieuwe MRP zullen we op die weg verdergaan. Er zal rekening worden gehouden met het veilig naast elkaar kunnen uitvoeren van verschillende activiteiten, eventueel ook pleziervaartactiviteiten.

04.03 **Kurt Ravyts** (VB): Dat verheugt mij, mijnheer de minister. Ik ben ook voorstander van dat meervoudig ruimtegebruik. Ik ben niet de man van de polarisatie, maar van de dialoog. Ik denk dat er op het terrein, gezien de beperkte ruimte in de Belgische territoriale wateren, geen andere mogelijkheid is dan de sectoren onderling met elkaar in gesprek te laten gaan, zodat men het gezond verstand kan laten zegevieren in het kader van het algemeen belang.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 **Vraag van Bert Wollants aan Vincent Van Quickenborne (VEM Justitie en Noordzee) over "Het project van drijvende zonnepanelen" (55036501C)**

05 **Question de Bert Wollants à Vincent Van Quickenborne (VPM Justice et Mer du Nord) sur "Le projet**

04.02 **Vincent Van Quickenborne**, ministre: Je connais bien les préoccupations du secteur de la navigation de plaisance, avec lequel nous avons déjà réalisé quelques grands projets. J'ai déjà entendu l'appel à dégager suffisamment d'espace pour le secteur dans le nouveau PAEM. Une consultation publique a été organisée, avec une place pour le secteur dans le panel sur l'aménagement des espaces marins. Nous avons également entendu le secteur dans le cadre de l'étude sur une troisième zone énergétique en mer. En outre, nous inviterons Sport Vlaanderen à participer à la commission consultative qui pourra donner son avis sur le PAEM actuel et futur. Nous sommes en pourparlers avec le propriétaire privé de la ferme marine pour la déplacer, mais ce n'est pas évident. Notre objectif est de parvenir à un accord offrant suffisamment de sécurité juridique et économique à toutes les parties.

Dans un prochain PAEM, nous voulons faire de l'utilisation multiple de l'espace la norme, plutôt que d'attribuer des zones exclusivement à certains secteurs. Nous avons déjà permis l'aquaculture et la pêche passive dans la zone Princesse Elisabeth sans devoir demander l'autorisation au concessionnaire. C'est déjà un premier pas et d'autres encore suivront, éventuellement aussi pour les activités de navigation de plaisance.

04.03 **Kurt Ravyts** (VB): Je suis également en faveur de l'usage multiple de l'espace.

de paneaux solaires flottants" (55036501C)

05.01 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de minister, de federale regering heeft in het verleden al een budget vrijgemaakt voor een proefproject met drijvende zonnepanelen op de Noordzee. U had aangegeven dat een eerste test zou plaatsvinden in 2022. Er werd toen verwezen naar het project MPVAqua. Recent werd bekendgemaakt dat er ook volgende zomer een proefproject zal worden uitgevoerd, onder de naam SeaVolt. Het is momenteel niet duidelijk welke vaststellingen er al konden worden opgetekend uit het eerste project en wat we daaruit leren voor de toekomst.

Waar staan we op dit moment? Welke vaststellingen kunt u doen voor de verschillende projecten? Welke lessen trekken we daaruit? In welke mate is het budget van 2 miljoen euro ondertussen aangewend? Staat daar ook een geïnstalleerd vermogen tegenover? Welke projecten worden nog verder uitgevoerd op dit budget? Over welk vermogen spreken we dan? Wat is de tijdslijn voor deze projecten?

05.02 Minister Vincent Van Quickenborne: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Wollants, de federale regering heeft inderdaad beslist om 2 miljoen euro te investeren in een testinstallatie met drijvende zonnepanelen, die deze zomer zal worden geïnstalleerd aan de Blue Accelerator in Oostende. Die testinstallatie, SeaVolt genaamd, bouwt verder op het MPVAquaproject, dat gefinancierd werd met Vlaamse middelen. De ontwikkeling van het SeaVoltproject kunt u trouwens volgen via de website www.seavolt.be.

De 2 miljoen euro kan als volgt worden onderverdeeld. Een half miljoen euro wordt toegewezen aan de bouw van de testinstallatie. Die subsidie werd reeds uitbetaald. De overige 1,5 miljoen euro zal via het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) besteed worden aan het opmaken van LCOE-studies, om de kostprijs per geproduceerde megawattuur te berekenen, en aan materiaal en ecologische studies die in 2023 en 2024 zullen worden uitgevoerd.

Op basis van de resultaten van die testinstallatie zal volgend jaar vervolgens een overheidsopdracht van 10 miljoen euro in de markt worden gezet om een grootschalig demonstratieproject te kunnen bouwen.

05.03 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de minister, bedankt voor uw antwoord. Ik begrijp dat het project, oorspronkelijk gepland voor vorig jaar, met een jaar vertraging zal worden uitgevoerd.

05.04 Minister Vincent Van Quickenborne: Dat heeft blijkbaar te maken met een laattijdige levering van het platform, daar zat wat vertraging op.

05.05 Bert Wollants (N-VA): We kijken uit naar de test die deze zomer zal worden uitgevoerd en naar de lessen die we daaruit kunnen trekken. De installatie bevindt zich nog niet in een fase waarin we

05.01 Bert Wollants (N-VA): Deux projets pilotes de panneaux solaires flottants sont actuellement connus: le projet MPVAqua de 2022 et le projet pilote SeaVolt qui sera développé l'été prochain.

Quelles constatations ont été faites dans le cadre du premier projet? Le budget de 2 millions d'euros qui y était consacré a-t-il déjà été complètement utilisé? Quelle est la puissance installée de ce projet? Quels autres projets seront encore mis en œuvre?

05.02 Vincent Van Quickenborne, ministre: Le gouvernement fédéral investit 2 millions d'euros dans SeaVolt, une installation de panneaux solaires flottants qui sera testée cet été près du Blue Accelerator à Ostende. Cette installation est une version plus élaborée du projet MPVAqua financé par les autorités flamandes.

Un demi-million d'euros est consacré à la construction de l'installation de test. Le reste du budget sera affecté à l'Institut royal des Sciences naturelles (IRSNB) pour la réalisation des études relatives au LCOE qui viseront à calculer le prix par MWh produit, mais aussi au matériel et aux études écologiques qui seront réalisées cette année et l'année prochaine.

Un marché public de 10 millions d'euros sera lancé l'année prochaine sur la base des résultats pour mettre en œuvre un projet de démonstration à grande échelle.

05.03 Bert Wollants (N-VA): Le projet n'était-il pas prévu pour 2022?

05.04 Vincent Van Quickenborne, ministre: Ce délai s'explique par le retard de livraison de la plateforme.

daarvan grote vermogens kunnen verwachten. Wel kunnen we er lessen uit leren om een grootschalige uitbouw te kunnen ondersteunen, al dan niet afhankelijk van de uitgevoerde studies.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 10.30 uur.

La réunion publique de commission est levée à 10 h 30.